

Ingvar Carlsson: Regeringsförklaringen 3 oktober 1989

Talare

Ingvar Carlsson
Statsminister

Datum

3 oktober 1989

Plats

Stockholm

- 1 Eders Majestäter. Eders Kungliga Högheter, herr talman, ledamöter av Sveriges riksdag!

På tröskeln till 1900-talets sista decennium sker nu de mest dramatiska

- 5 förändringarna i världen sedan det andra världskriget.

Vi bevittnar i dag en löftesrik omvandling i Sovjetunionen och på andra håll i Östeuropa. Den väcker förhoppningar om en politisk och ekonomisk utveckling, som på ett avgörande sätt kan påverka villkoren för mellanfolkligt samarbete i Europa.

10

Förändringarna på andra sidan Östersjön berör i högsta grad Sverige. Bland annat har den sovjetiska omdaningspolitiken lett till väsentligt utökade kontakter, inte minst med de baltiska folken.

15

Den folkligt förankrade koalitionsregeringen i Polen utgör en milstolpe i Europas efterkrigshistoria. Beslutet att lämna svenskt bistånd till Polen är ett uttryck för solidaritet med ett grannfolk och ett bidrag till vår gemensamma säkerhet och miljö.

20

Avspänningen mellan öst och väst banar väg för nedrustning. De strategiska kärnvapenarsenalerna måste skäras ned. Ett fullständigt stopp för kärnvapenprov måste åstadkommas och ett totalförbud mot kemiska vapen införas. Frågan om kärnvapen till sjöss måste också föras in i nedrustningsprocessen.

25

Förenta nationernas roll som centralt forum för internationell fred och säkerhet måste stärkas ytterligare.

Sveriges neutralitetspolitik är av avgörande betydelse för vårt lands fred och oberoende. Den bidrar till stabilitet och avspänning i vår del av världen, och den är samtidigt grunden för vårt internationella arbete för samförstånd och solidaritet. Denna politik kommer att fullföljas med kraft och konsekvens.

35

Neutralitetspolitiken stöds av ett starkt och allsidigt totalförsvar som redan i fredstid skapar förtroende för viljan och förmågan att värna vårt oberoende.

40

Förslag lämnas under hösten till riksdagen om modernisering och effektivisering av armén. Dialogen mellan EFTA-länderna och EG har utvecklats snabbt det senaste året. Sverige diskuterar ett fördjupat och breddat samarbete med EG på alla samhällsområden där detta är förenligt med neutralitetspolitiken.

45

Ambitionen är att så långt möjligt delta i den inre marknad som nu tar form. Regeringen kommer i detta arbete att lägga stor vikt vid de höga krav som vi i Sverige ställer på miljö, full sysselsättning och social trygghet. Ett svenskt medlemskap är inte aktuellt i de diskussioner med EG som nu pågår.

50

Regeringen avser att stödja u-ländernas strävan att ta sig ur skuldkrisen och genomföra ekonomiska reformer.

55

En generös biståndspolitik och aktiv solidaritet med de fattiga och förtryckta i u-länderna är samtidigt av stor betydelse för miljön och för fredssträvandena på olika håll i världen.

Sverige är även fortsättningsvis berett att bidra till fredsprocessen i Mellanöstern.

Förenta nationerna ges fortsatt starkt stöd i sitt internationella flyktingarbete.

60

Den generösa och solidariska flyktingpolitiken skall utvecklas. Handläggningstiderna i flyktingmottagningen skall kortas. Regeringen kommer att föreslå åtgärder som leder till att invandrare snabbare kan komma ut i arbetslivet. Kommunerna ges det samlade ansvaret för utbildningen i svenska för invandrare.

65

De nordiska länderna har under lång tid kännetecknats av vitala parlament, handlingskraftiga regeringar, starka och ansvarsfulla fackföreningar. Detta har bidragit till den goda utveckling som våra länder har präglats av.

Det finns nu tecken på att denna stabilitet håller på att upplösas.

Sverige har hittills varit förskonat från detta. Med sex partier i riksdagen har dock riskerna för vågmästarlägen ökat.

Samtidigt har arbetsmarknaden kommit att kännetecknas av splittring och konkurrens. Detta ställer ökade krav på den ekonomiska politiken. Erfarenheterna från i våras visar emellertid att det kan möta betydande svårigheter att föra en stram politik, särskilt för en minoritetsregering.

Det är mot denna bakgrund man skall se de svåra och viktiga beslut som Sverige nu står inför:

Omläggningen av skattesystemet. Kampen mot inflationen. Energipolitiken. Förhandlingarna mellan EFTA och EG. Försvarspolitiken. Barn- och äldreomsorgen. Bostadspolitiken. Jordbrukspolitiken.

Detta sammantaget kommer att ställa stora krav på de politiska partierna, särskilt i det nuvarande parlamentariska läget. Partierna måste söka samlande lösningar på vårt lands viktigaste problem och utmaningar.

Sveriges ekonomi visar fortfarande tecken på överhettning. Bristen på arbetskraft, de snabba pris- och kostnadsstegringarna, det växande underskottet i bytesbalansen riskerar den samhällsekonomiska balansen.

Om den utvecklingen fortsätter hotas sysselsättning och välfärd. Det kan icke tillåtas. De nuvarande tendenserna i denna utveckling måste brytas.

De ekonomiska åtgärderna i våras syftade till att kyla ned samhällsekonomin. Ännu har inte de fulla effekterna av de insatserna inträtt. En fortsatt stram finans- och penningpolitik är därför nödvändig. Budgetarbetet kommer att bedrivas med stor stramhet. Samtidigt måste tillgången på kapital och arbetskraft stimuleras och produktiviteten höjas.

Det innebär att de förslag till utgiftsökande reformer som aviseras i det följande kommer att föreläggas riksdagen endast under förutsättning att de, utan skattehöjningar, kan finansieras inom ramen för en fortsatt stram finanspolitik.

Uppfylls inte detta villkor kommer reformerna att uppskjutas eller omprövas.

110

Med denna regeringsförklaring fastläggs således att uppgiften att föra en ansvarsfull ekonomisk politik överordnas övriga politiska krav. Regeringen följer mycket noggrant den ekonomiska utvecklingen och kommer att vidta nödvändiga åtgärder utan dröjsmål. Det är i detta samhällsekonomiska
115 perspektiv som den nödvändiga omläggningen av skattesystemet skall ses.

Under nästa år kommer förslag att läggas fram om en omfattande reformering av skattesystemet. Syftet är att åstadkomma ett skattesystem som stimulerar arbete och sparande och som är mer effektivt och mer rättvist än dagens.

120

Bred enighet kring skattepolitiken är av stort värde för vårt land: Regeringen kommer därför inom kort att inbjuda till samtal med riksdagens partier och arbetsmarknadens parter om de ekonomiska förutsättningarna att redan 1990 kunna genomföra en betydande del av den genomgripande skattereformen.

125

Rättvisa och solidaritet är djupt förankrade värderingar hos svenska folket. Det nya skattesystemet måste därför bidra till att rättvisan och jämlikheten ökar. Sänkta marginalskatter måste balanseras med bland annat skärpt kapitalbeskattning.

130

Förslaget till nytt skattesystem har inslag som berör pensionärerna. Pensionärernas Riksorganisation och Sveriges Pensionärsförbund inbjuds därför till överläggningar.

135

En stark ekonomi och ett rättvist och effektivt skattesystem är en förutsättning för att med full kraft kunna utveckla politiken på de områden som särskilt kommer att stå i förgrunden under nästa decennium:

140

En god livsmiljö. Miljöhänsyn skall genomsyra hela samhället på alla nivåer. 90-talet skall bli miljöns årtionde.

Förnyelsen av arbetslivet. Målet är ett arbetsliv utan arbetsskador. Människor skall kunna känna mening och ansvar på sina arbetsplatser. 90-talet skall bli det goda arbetets årtionde.

145

Välfärden och tryggheten. Den offentliga sektorn skall värnas och utvecklas.

Ojämlika livsvillkor är särskilt tydliga i storstäderna. 90-talet skall bli rättvisans och jämlikhetens årtionde.

150

Skall dessa ambitioner kunna förverkligas, krävs dock först att vi gemensamt - politiska partier, intressegrupper och alla medborgare - tar spjörn för att vrida den ekonomiska utvecklingen rätt.

155 Sverige kommer i FN:s generalförsamling att lägga fram ett förslag om ett globalt handlingsprogram mot narkotikan.

160 Regeringen kommer i höst att inleda en offensiv för att i vårt land intensifiera kampen mot narkotikan. Insatserna mot den illegala narkotikahandeln samordnas och förstärks. Åtgärder mot missbruk bland ungdomar prioriteras. Vinster från narkotikahandel skall lättare kunna tas i beslag och förverkas.

En aktionsgrupp bildas, bestående av cheferna för berörda myndigheter samt representanter för kommun- och landstingsförbunden.

165

Kampen mot våldet och åtgärder mot ungdomsbrottsligheten skall skärpas. En försöksverksamhet med samhällstjänst, främst för unga lagöverträdare, föreslås.

Stödet till kvinnor som drabbats eller hotats av våld följs upp och utvecklas.

170

Satsningarna på att förbättra rättsväsendet fortsätter. Vissa förslag till förbättringar av rättsväsendet föreläggs riksdagen redan under hösten.

175 Arbetet med avvecklingen av kärnkraften fortsätter planenligt. En proposition om hur kärnkraften skall avvecklas föreläggs riksdagen.

Miljölagstiftningen samordnas och skärps. Före sekelskiftet bör industriutsläppen ned till ofarliga nivåer. Miljöavgifter införs. Miljöforskning prioriteras. Ny, miljövänlig, teknik stimuleras.

180

Insatser för att rena storstädernas trafikmiljö inleds. Överläggningar med bilindustrin genomförs för att kraftigt minska trafikens miljöeffekter. Regeringen arbetar för en internationell överenskommelse om att begränsa trafikens miljöpåverkan.

185

Åtgärder mot försurningen av skog och sjöar sätts in. Skogsbruket måste utvecklas i samklang med naturvårdskraven. Stor återhållsamhet skall gälla för skogsbruk i fjällnära skogar.

190

Jordbrukspolitiken läggs om för att främja ett livskraftigt jordbruk, som motsvarar miljökraven och den regionala balansen. Alternativodling stimuleras och det öppna landskapet värnas. Djurskyddet förbättras och gentekniken kontrolleras för både djur och växter.

195

Jordbruksstödet ställs om till former som innebär minskad protektionism. Prisutvecklingen på livsmedel måste dämpas och livsmedelskontrollen skärpas.

200

Den framgångsrika politiken för full sysselsättning måste nu integreras med förnyelsen av arbetslivet. Arbetsgivarna har ett särskilt ansvar för att arbetsmiljöerna och villkoren i arbetslivet förbättras.

205

Regeringen kommer i höst att lägga fram förslag om hur den nya arbetslivsfonden skall användas.

210

Inom regeringskansliet bereds den regionalpolitiska utredningens förslag i syfte att senare lägga fram proposition till riksdagen. Regionalpolitiken inriktas mot kompetenshöjning, utbildning och förbättrad infrastruktur.

215

Första etappen mot sex veckors semester för alla inleds. Regeringen kommer att föreslå riksdagen att den lagstadgade semestern förlängs med två dagar 1991, med två dagar 1992 och med ytterligare en dag 1993.

220

Konsumentskyddet förstärks bl.a. genom en ny konsumentköplag. Skärpta krav ställs på banker och finansieringsinstitut vid kreditgivning och marknadsföring av krediter. Budgetrådgivningen stärks. Ett frivilligt system för miljömärkning införs.

Åtgärder för att förbättra produktiviteten i näringslivet och utvecklingsmöjligheterna för småföretagen förbereds i regeringskansliet.

Förnyelsen av den offentliga sektorn drivs vidare med kraft. Resurserna styrs till

de områden som ger störst välfärdsutbyte.

Medborgarna skall ges större valfrihet och bättre möjligheter att direkt påverka de offentliga verksamheterna. Statsbidragen skall bli mer generella.

230

De statliga myndigheterna ges stor frihet att själva utforma sin förvaltning.

Utbyggnaden av föräldraförsäkringen fortsätter.

235 Som tidigare beslutats höjs barnbidragen med 900 kr. per barn och år den 1 januari 1990.

Utbyggnaden av barnomsorgen fortsätter i enlighet med tidigare riksdagsbeslut. Statsbidragen till barnomsorgen förstärks med 900 milj. kr. den 1 januari 1990.

240

Ett särskilt pensionstillägg till folkpensionen föreslås för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn.

Äldre- och handikappomsorgen utvecklas och samordnas i syfte att skapa större trygghet, självbestämmande och valfrihet.

245

Sverige kommer i FN att ta initiativ till en internationell konvention om handikappades rättigheter.

250 Ett program för uppföljning och utvärdering av landets hälso- och sjukvård utarbetas.

Sjukförsäkringen och arbetsskadeförsäkringen ses över. Målsättningen är att få till stånd snabbare och effektivare rehabiliteringsinsatser. Försäkringskassorna ges möjligheter att själva bekosta rehabiliteringsinsatser.

255

För att öka bostadsbyggandet måste övrigt byggande stå tillbaka. Den kraftiga kostnadsutvecklingen angrips med såväl begränsande som konkurrensstimulerande åtgärder. Särskilda åtgärder vidtas för att få fram bostäder till unga.

260

Förslag till nytt bostadsfinansierings- och bostadsbidragssystem föreläggs riksdagen. Förslag läggs fram för att motverka kontoriseringsen av

265 bostadslägenheter. Producenter och materialtillverkare ges ökat ansvar för
skador som orsakas av dåligt material och felaktiga byggmetoder. Hyreslagen ses
över.

Kommunerna skall friare kunna disponera de resurser som staten anvisar för
270 skolan. Det kommunala driftsansvaret förtydligas. Skolans omfattande
regelverk förenklas. Ett program för uppföljning och utvärdering av skolan
kommer att utarbetas.

En reformering av skolbarnsomsorgen förbereds.

275

Alla ungdomar under 20 år skall beredas plats i gymnasieskolan. De
yrkesinriktade utbildningarna förbättras. En expertgrupp tillsätts för att
analysera betygens betydelse.

280 En forskningspolitisk proposition för de närmaste tre åren föreläggs riksdagen
under våren.

Under parlamentarisk medverkan bereds ett förslag till ny grundlag för
yttrandefriheten när det gäller radio, TV och film.

285

Kulturpolitiken utvecklas ytterligare. Det regionala kulturlivet förstärks och de
konstnärliga yrkesutövarnas villkor förbättras. Särskild uppmärksamhet ägnas
barn- och ungdomskulturen liksom folkrörelsernas arbete bland barn och
ungdomar.

290

En utredning om ungdomars livsvillkor tillkallas.

När riksdagen nu samlas till ett nytt riksdagsår står vi inför besvärliga
ekonomiska problem men också inför viktiga framtidsuppgifter.

295

Problemen får inte undanskymma att Sverige är ett bra land som vi kan vara
stolta över. Vi har klarat svårare utmaningar än de som vi nu står inför.

Därför kan vi gripa oss an de stora framtidsfrågorna med beslutsamhet och
300 tillförsikt. Att sätta omsorgen om miljön främst. Att stärka och utveckla
ekonomin. Att bidra till fred och nedrustning i världen. Att fördjupa
samarbetet och kontakterna med folken i Europa, både i öst och i väst. Nu kan

vi öka kvaliteten i omsorg och vård. Nu kan vi lägga om skattesystemet så att det
305 blir rättvisare. Nu kan vi ta itu med arbetsmiljöer som skadar och bryter ner,
samtidigt som vi utvecklar arbetets innehåll.

Stoltheten över ett bra land, byggt på solidaritet och rättvisa, bjuder oss, när vi
nu skall lösa dessa stora och viktiga uppgifter, att verka för en framtid i
310 jämlikhet och trygghet där alla människor får en vidgad frihet att leva goda och
utvecklande liv.

315 Källa

<div>Manuskript hämtat från data.riksdagen.se (2025-10-02)</div>

Taggar

1980-tal, 1989, Man, Politiska tal, Regeringsförklaring, Riksdagen, Socialdemokraterna

320 URI

<https://www.svenskatal.se/tale/ingvar-carlsson-regeringsforklaringen-3-oktober-1989>